

Alkoholio ir tabako kontrolės priemonių įgyvendinimas savivaldybėse

NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Direktoriaus pavaduotoja Gražina Belian

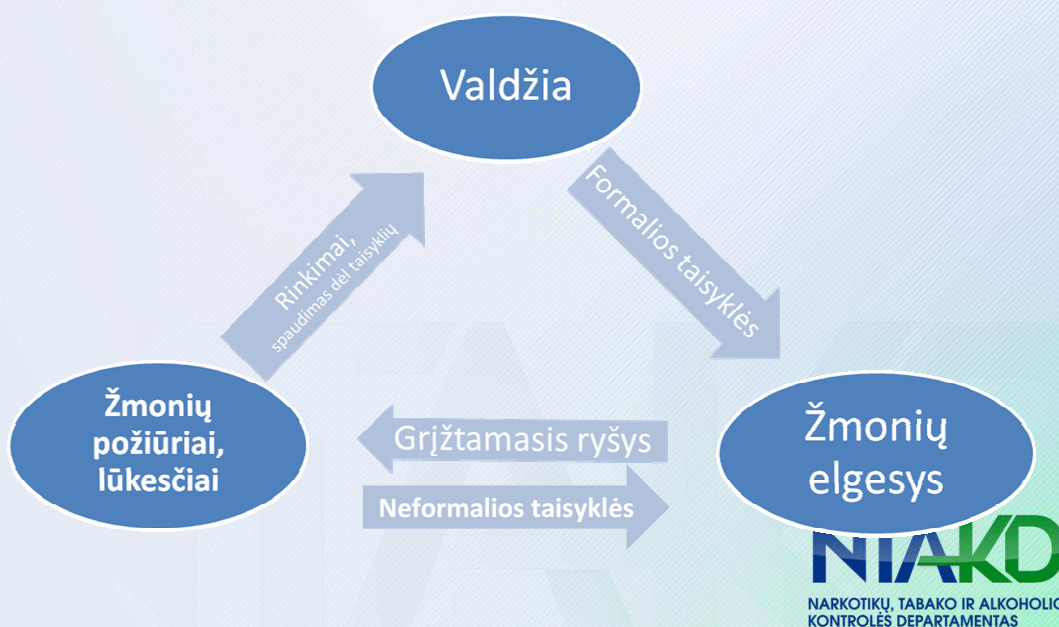
NTAKO

Vietos savivaldos sąvoka

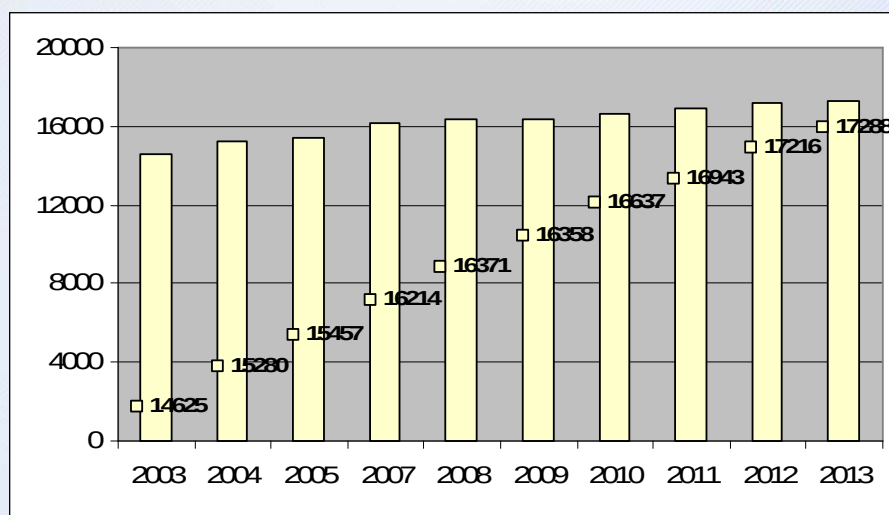
„Vietos savivalda reiškia, kad vietinės valdžios organai įstatymų nustatytoje ribose turi teisę ir gebėjimą tvarkyti ir valdyti pagrindinę viešųjų reikalų dalį, už tai prisiimdamos pilną atsakomybę ir vadovaudamosi vietos gyventojų interesais. ”

Europos vietos savivaldos chartija, 3 str.

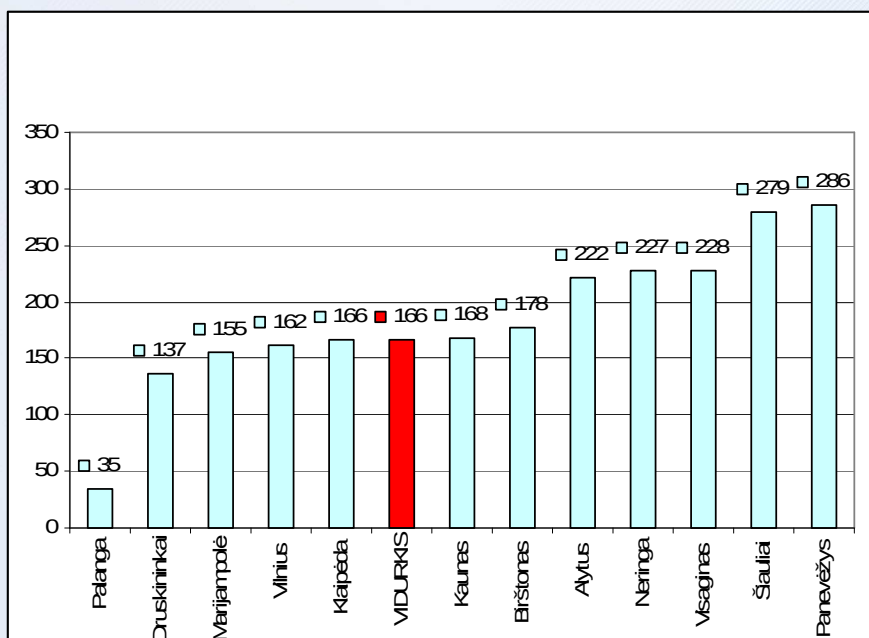
Politikos priemonių veikimas

Išduotų galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais
skaičius 2003-2013 metais

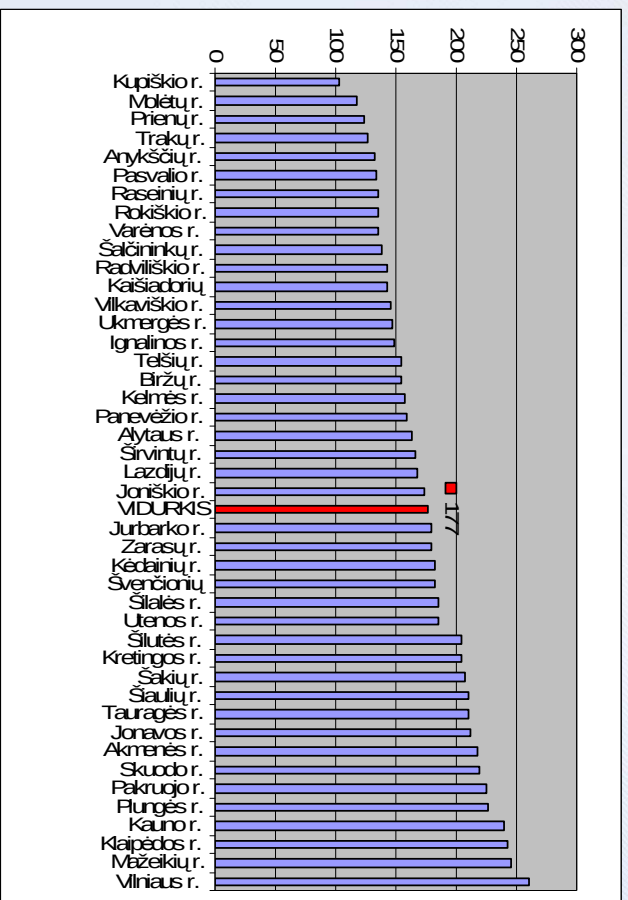

1 licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantis gyventojų
skaičius miestuose 2013-07-01

KD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

1 licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantis
gyventojų skaičius rajonuose 2013-07-01

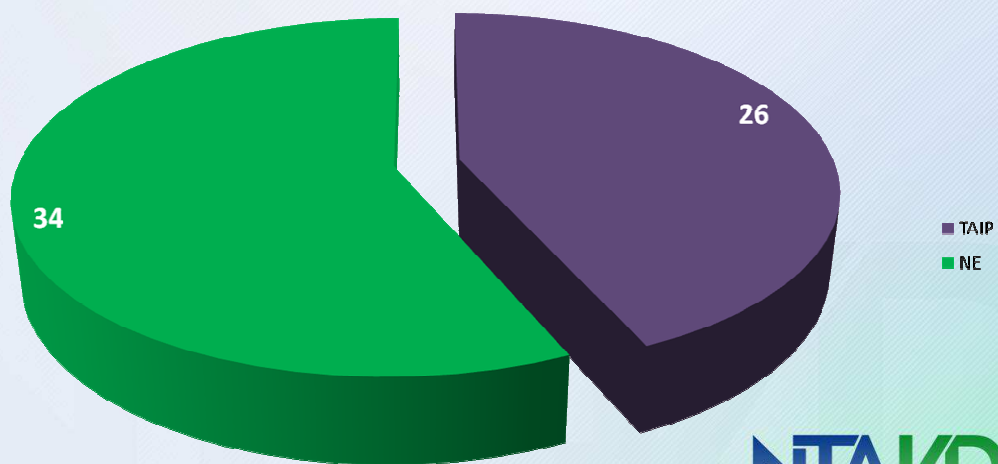

SAVIVALDYBIŲ TABAKO KONTROLĖS KOMPETENCIJŲ SĄRAŠAS

Tabako vartojimo kontrolė ir prevencija	
Kompetencija	Turinys
Licencijų išdavimas, galiojimo sustabdymas ar naikinimas	Licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (įskaitant mažmeninę prekybą tabako gaminiais iš automobilių-parduotuvių), išdavimas, licencijos galiojimą sustabdymas ar naikinimas, įspėjimas apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą ar panaikinimą.
Licencijų kontrolė	Tabako auginimui, tabako gaminių gamybai, didmeninei ir mažmeninei prekybai tabako gaminiais išduotų licencijų kontrolė
Atitinkamų licencijų kopijų nebuvimo tabako gaminių pardavimo ir (ar) laikymo vietose nustatymas	Lietuvos Respublikos juridinių asmenų kontrolė.
Draudimo prekiauti tabako gaminiais užtikrinimas	Draudimo prekiauti naudojant prekybos automatus, ryšio priemones, mažmeninės prekybos įmonėse, kuriose vaikams skirtų prekių dalis sudaro 50 ir daugiau procentų mažmeninės prekių apyvartos, farmacijos įmonėse, sveikatos priežiūros, švietimo, kultūros įstaigose, interneto kavinėse bei asmenims iki 18 metų užtikrinimas.
Draudimo nepilnamečiams parduoti prekes, skirtas tabako gaminiams rūkyti ar paruošti užtikrinimas	Tokių prekių kaip pypkės, kandikliai, jų valiklių, buitinių cigarečių sukimo mašinos ir kt. pardavimo draudimo asmenims iki 18 metų užtikrinimas.
Tabako reklamos draudimo užtikrinimas	Draudimo reklamuoti tabako gaminius išorinėse reklamos priemonėse užtikrinimas.
Informacijos apie kenksmingą tabako gaminių vartojimo poveikį prekybos tabako gaminiais vietose kontrolė	Informacijos (įspėjimų) apie kenksmingą tabako gaminių vartojimo poveikį sveikatai ir apie draudimą parduoti tabako gaminius asmenims iki 18 metų tabako gaminių prekybos vietoje kontrolė.
Kitų su tabako gaminiais susijusių draudimų kontrolė	1) platinami fiksuotų nuolaidų kuponai tabako gaminiams; 2) nemokamas platinimas; 3) dovanų ar priedų prie tabako gaminių gavimas; 4) pirkėjų veikimas įkyriai siūlant tabako gaminius; 5) tabako gaminių pardavimas rinkinyje su kitomis prekėmis; 6) tabako gaminių kaip loterijų, konkursų, sporto varžybų, žaidimų prizų teikimas; 7) žaidimų ar konkursų bei loterijų organizavimas; 8) tabako gaminių imitavimas; 9) kitų (ne tabako) gaminių, pažymėtų tabako gaminių prekių ženklais, pardavimas; 10) asmenų iki 18 metų pasitelkimą tabako gaminių įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimo veiklai. Savivaldybė turi teisę skirti baudas už šiuos Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus.
Draudimas rūkyti viešose vietose	Savivaldybių tarybos turi teisę uždrausti rūkyti viešose (parkuose, skveruose ir kt.) ir kitose jų valdymo kompetencijai priklausančiose vietose.
Savivaldybės darbuotojų ir savivaldybės lankytojų apsaugojimas nuo pasyvaus rūkymo daromos žalos sveikatai	Užtikrinimas, kad juridinio asmens darbuotojai, aptarnaujami klientai ir lankytojai nebūtų priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru.

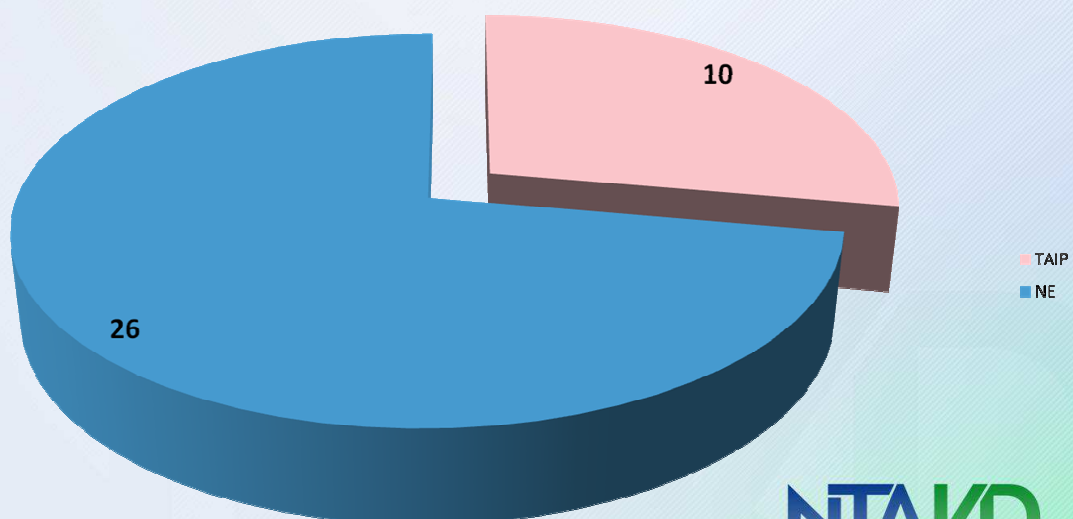
**NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS**

Ar savivaldybė yra pasinaudojusi teise uždrausti rūkyti viešose (parkuose, skveruose ir kt.) ir kitose jų valdymo kompetencijai priklausančiose vietose?

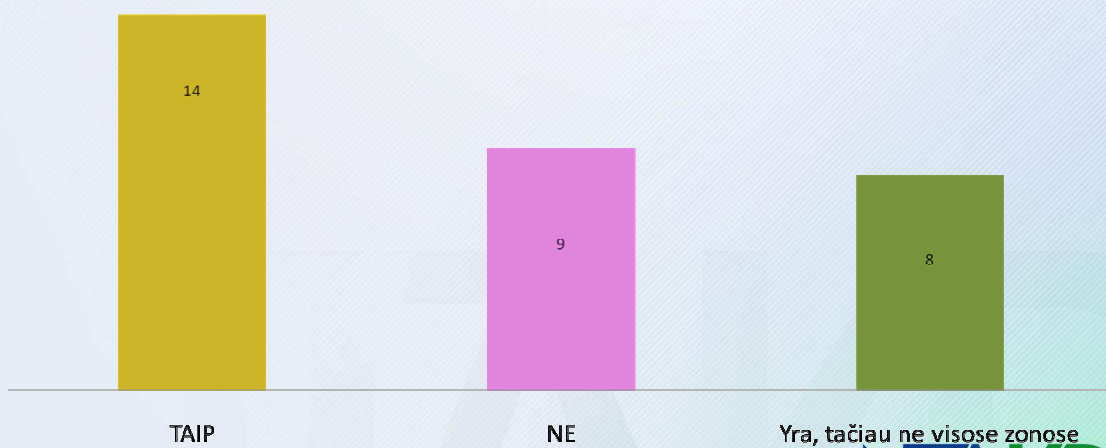
NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

**Ar savivaldybė šiuo metu svarsto galimybę sukurti
nerūkymo zonas (pvz: Tarybos sprendimas yra
svarstymo, priėmimo stadijose ar pan.)?**

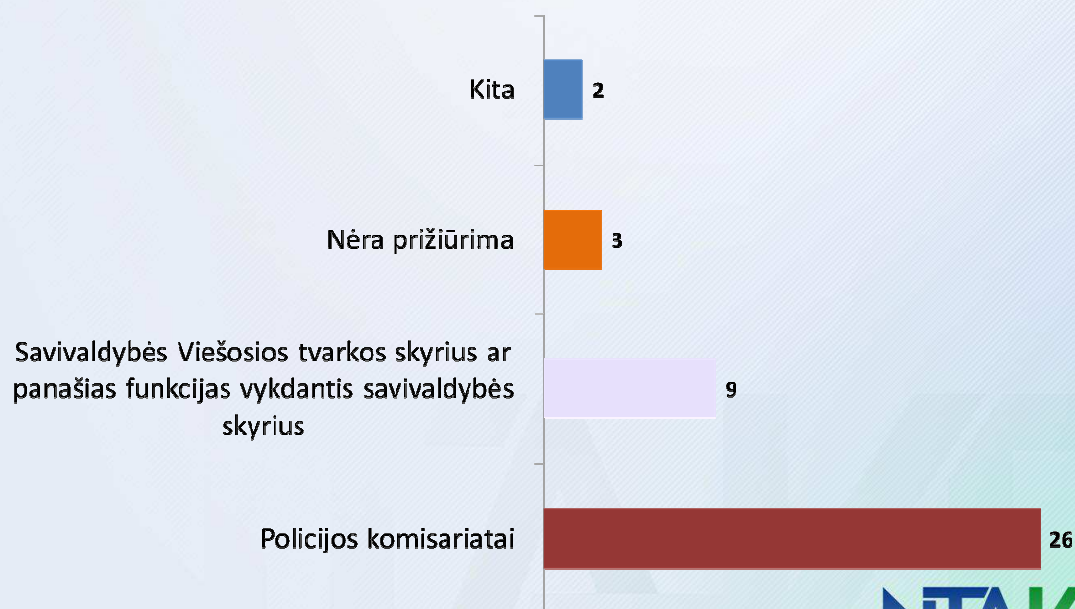
NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

**Ar savivaldybė nustatytose nerūkymo zonose
matomose vietose yra iškabinti įspėjamieji užrašai ar
ženklai apie draudimą rūkyti?**

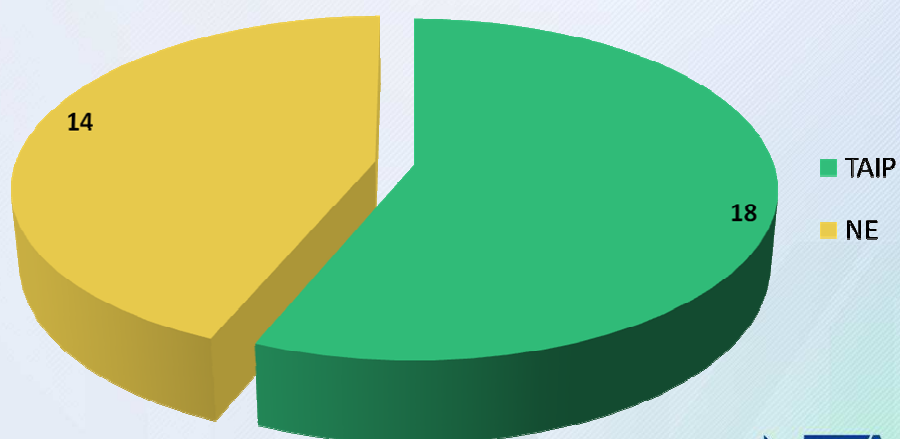

NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

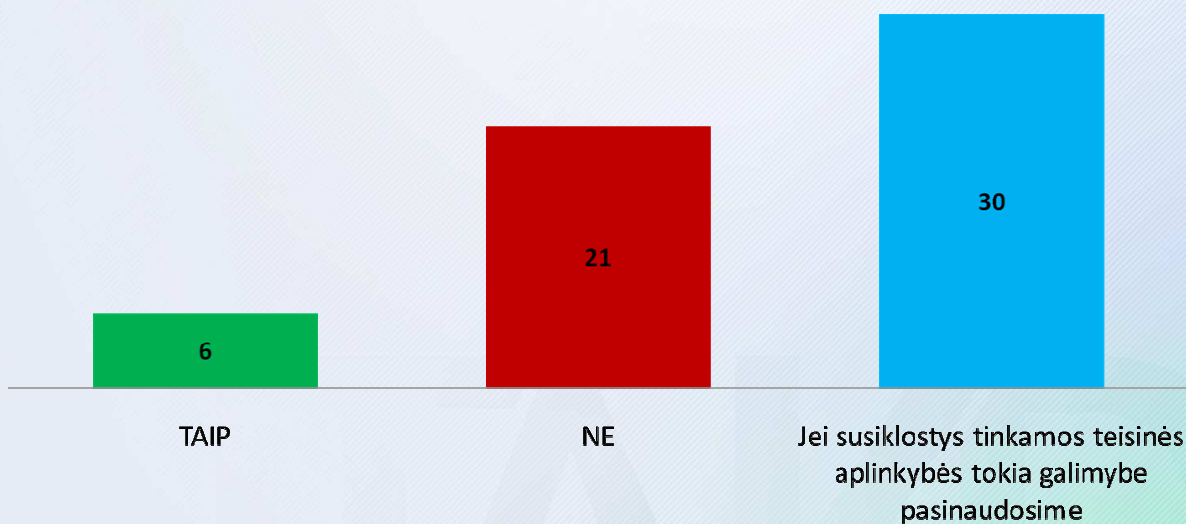
Kas Jūsų savivaldybėje prižiūri, kad nerūkymo zonose būtų nerūkoma?

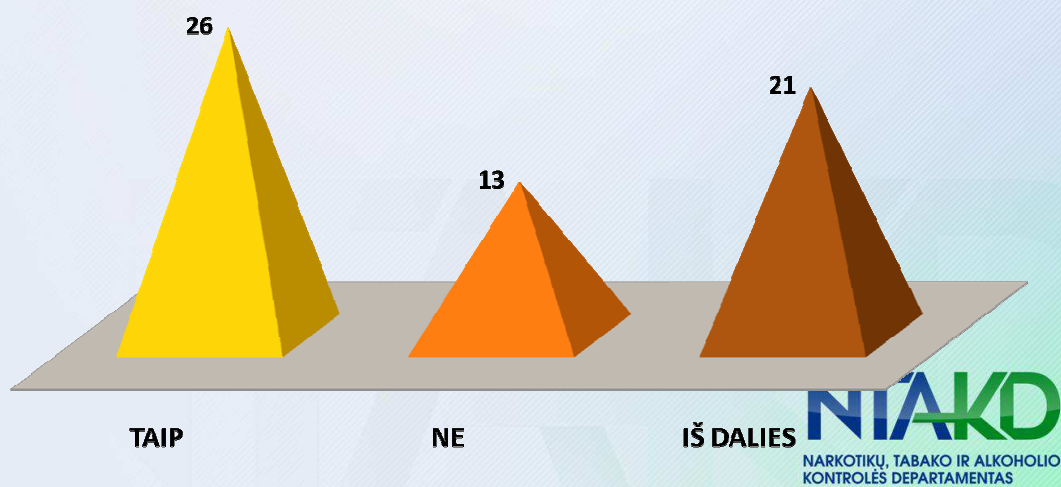
Ar Jums yra žinomi atvejai, kuomet asmuo(-enys), nepaklusęs(-ė) draudimui rūkyti savivaldybės patvirtintose nerūkymo zonose, būtų įspėti policijos pareigūnų ar sumokėtų nustatytą baudą?

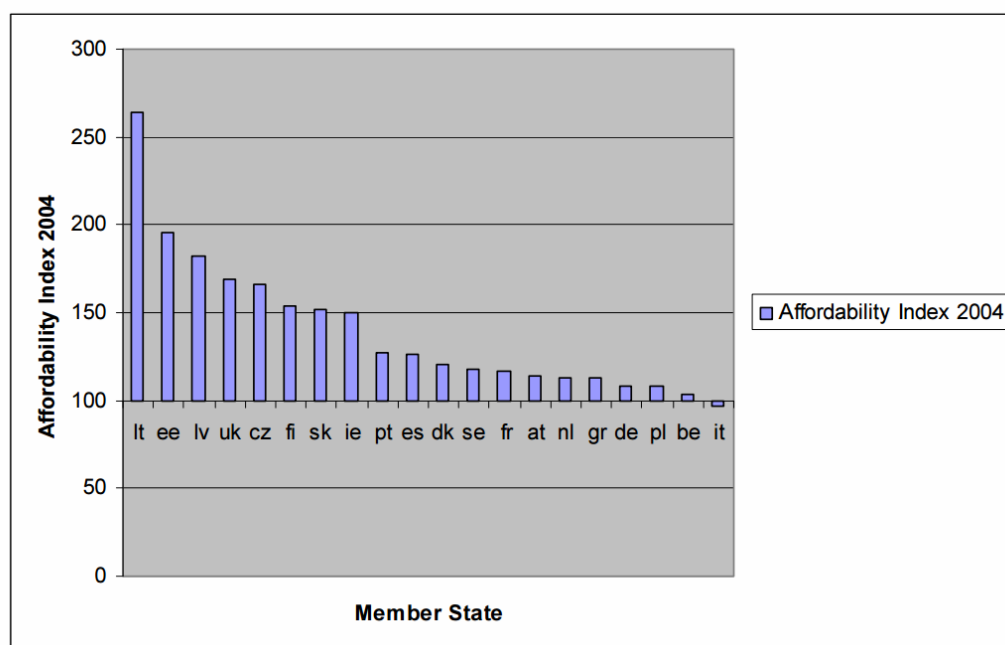
**Ar savivaldybė yra nepilnamečiams uždraudusi
rūkyti viešose vietose?**

**Ar savivaldybė užtikrina, kad jos lankytojai ir darbuotojai
nebūtų priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru
(įrengtos specialios rūkymui skirtos patalpos (vietos) ir
iškabinti jas nurodantys užrašai ar ženklai)? mas**

Alkoholio prieinamumas ES šalyse

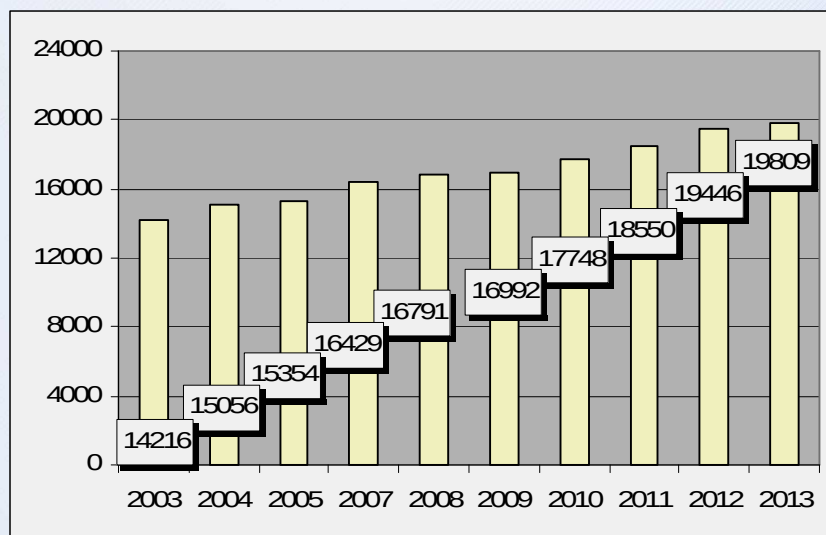

The affordability of alcoholic beverages in the European Union. Understanding the link between alcohol affordability, consumption and health
 Lila Rabinovich, Philipp-Bastian Brutscher, Han de Vries, Jan Tiessen, Jack Clift, Anais Reding

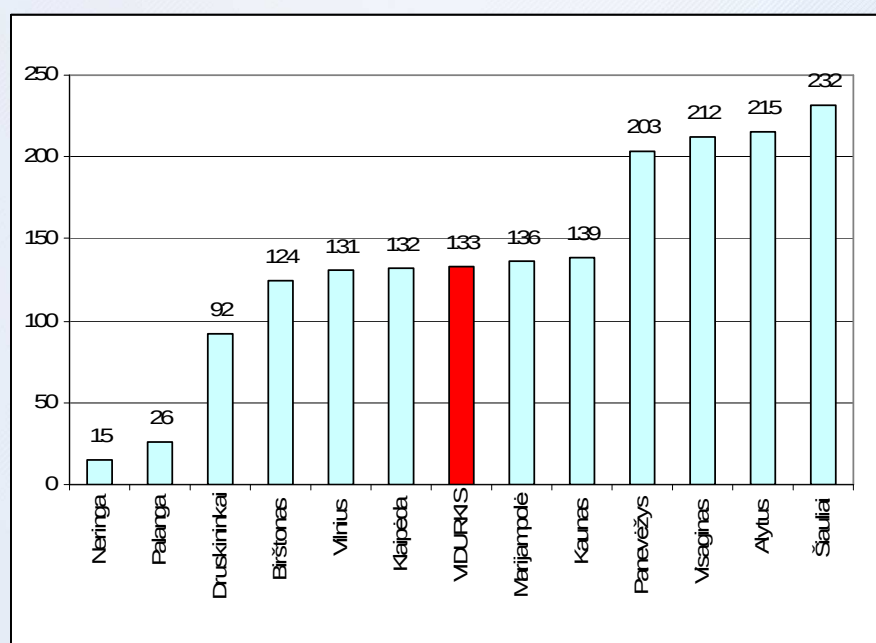
NAUKOS, PASAUKO IR ALKOLIO
 KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Išduotų galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais skaičius
2003-2013 metais

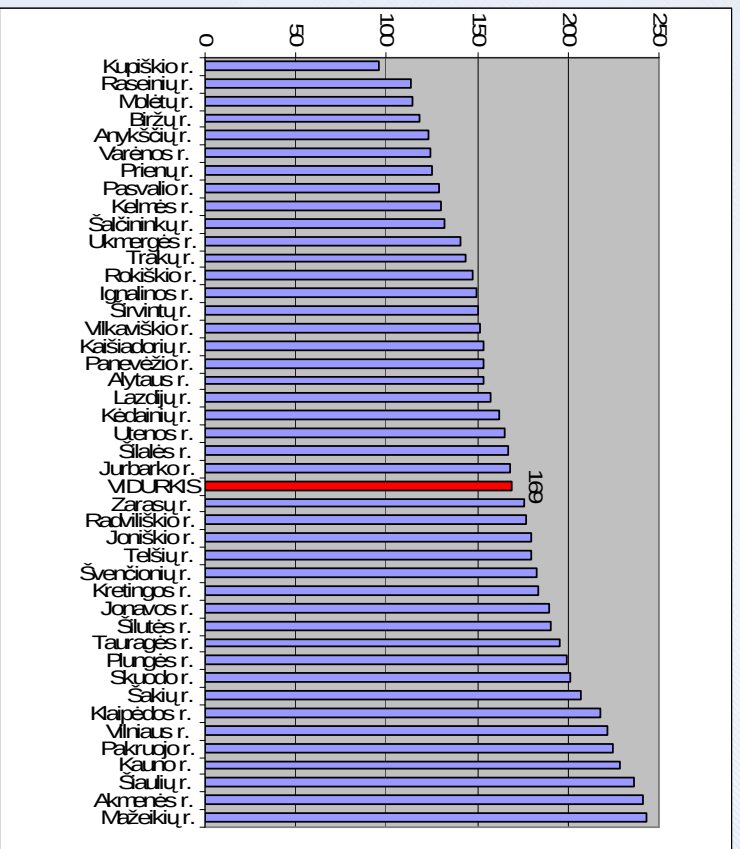

1 licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantis
gyventojų skaičius miestuose 2013-07-01

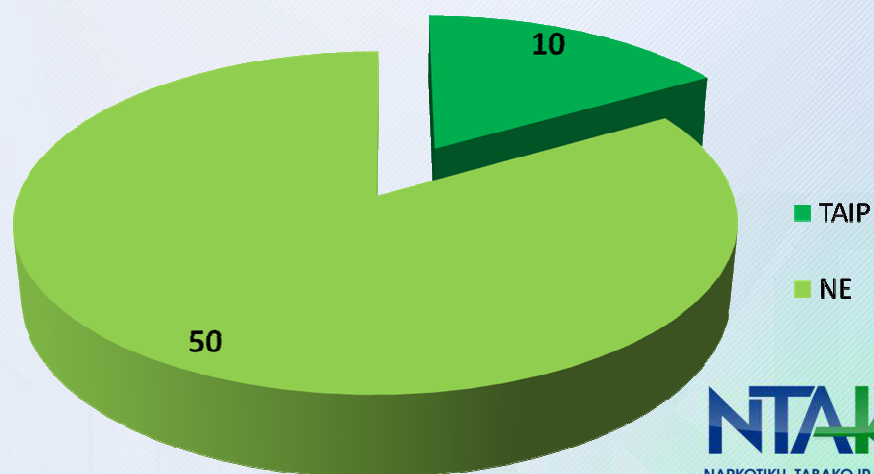
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

1Ilicencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais tenkantis
gyventojų skaičius rajonuose 2013-07-01

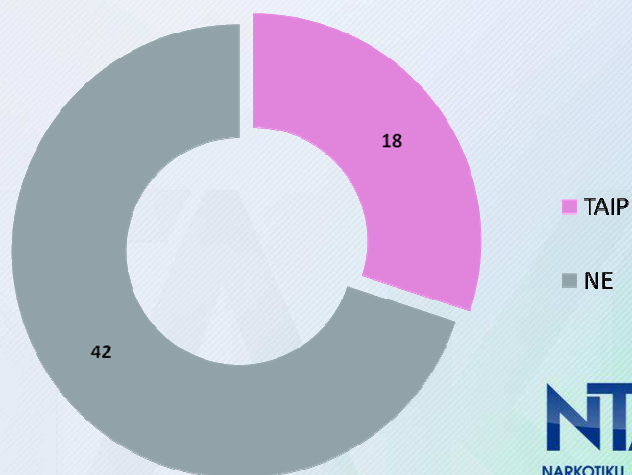

Alkoholio vartojimo kontrolė ir prevencija	
Kompetencija	Turinys
Politikos formavimas bei kontrolės įgyvendinimas	Valstybės alkoholio kontrolės politikos formavimas bei valstybės alkoholio kontrolės įgyvendinimas.
Reklamos kontrolė	Alkoholio reklamos draudimo ir ribojimo laikymosi ant išorinės reklamos priemonių kontrolė.
Prekybos alkoholiniais gėrimais laiko ribojimas bei teisė neišduoti licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	Savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į prekybos alkoholiniais gėrimais vietą, gyventojų, bendrijų, bendruomenių ar jų atstovų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų raštu pareikštą nuomonę, policijos komisariatų pasiūlymus, turi teisę riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais.
Alkoholio kontrolės programų rengimas ir finansavimas	Savivaldybės rengia, tvirtina, finansuoja ir įgyvendina savivaldybių alkoholio kontrolės programas.
Baudų juridiniams asmenims skyrimas	Baudų juridiniams asmenims ir užsienio juridinių asmenų filialams bei atstovybėms skyrimas už Alkoholio kontrolės įstatymo pažeidimus.
Blaivybės organizacijų rėmimas iš savivaldybės biudžeto	Blaivybės organizacijų veiklos programos nustatyta tvarka remiamos: iš valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų.
Prekybos alkoholiu draudimas	Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiama: laisvės atėmimo, karinėse ir sukarintos tarnybos, policijos ir kitose statutinėse, sveikatos priežiūros, ugdymo įstaigose ir jų teritorijose taip pat prie šių įstaigų ir maldos namų (atstumu, kurį nustato savivaldybės taryba, suderinusi atitinkamai su šių įstaigų vadovais ir religinėmis bendruomenėmis).
Prekybos alkoholiniais gėrimais draudimas švenčių ir masinių renginių metu	Savivaldybių tarybos turi teisę riboti ar uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais oficialių švenčių ir masinių renginių dienomis.
Alkoholio, tabako ir psichoaktyvių medžiagų vartojimo profilaktikos vykdymas	Savivaldybės pagal kompetenciją organizuoja alkoholio, tabako ir psichoaktyvių medžiagų vartojimo profilaktiką.

**Ar savivaldybė yra neišdavusi ar panaikinusi licenciją
verstis mažmenine prekyba alkoholiniais
gėrimais, atsižvelgdama į gyventojų, visuomeninių
organizacijų ar kitų institucijų nuomonę?**

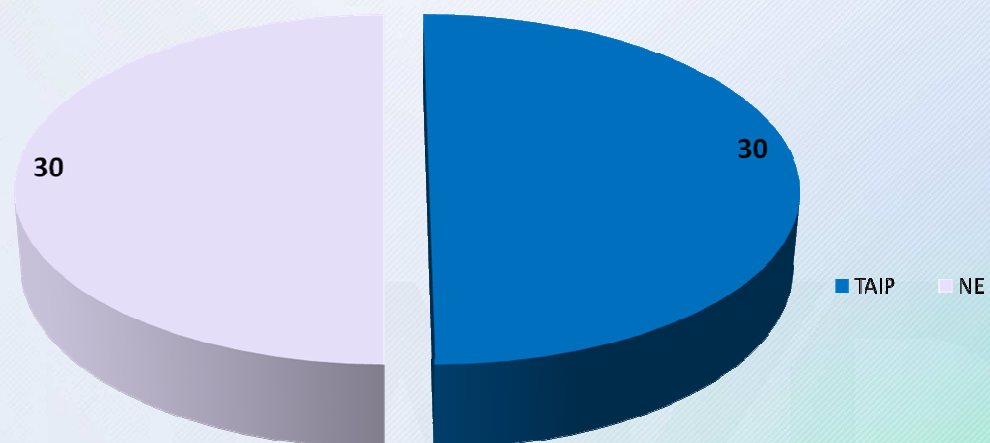

Ar savivaldybė yra apribojusi laiką mažmeninės prekybos įmonėms, prekiaujančioms alkoholiniais gėrimais, atsižvelgdama į gyventojų, visuomeninių organizacijų ar kitų institucijų nuomonę?

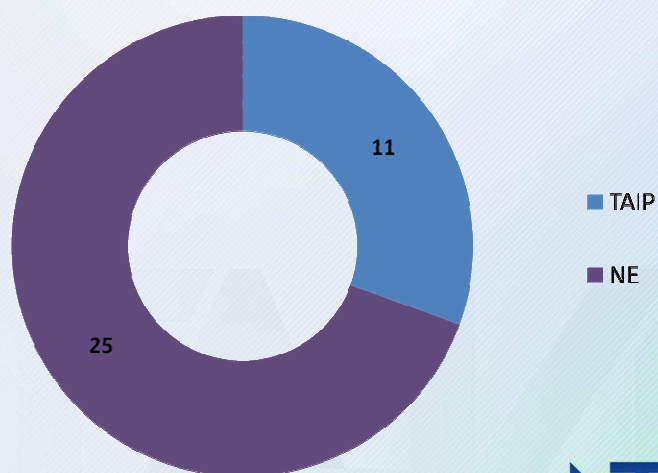
NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Ar savivaldybė yra nustačiusi atstumą, kuriuo draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais nuo laisvės atėmimo, statutinių tarnybų, sveikatos priežiūros ir ugdymo įstaigų, maldos namų?

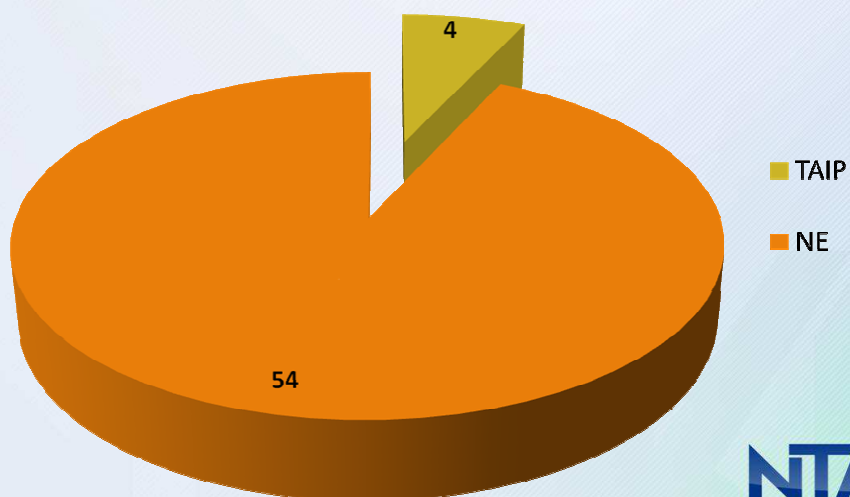

NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

**Ar savivaldybė šiuo metu svarsto galimybę
nustatyti atstumą (pvz.: Tarybos sprendimas yra
svarstymo, priėmimo stadijoje ar pan.)?**

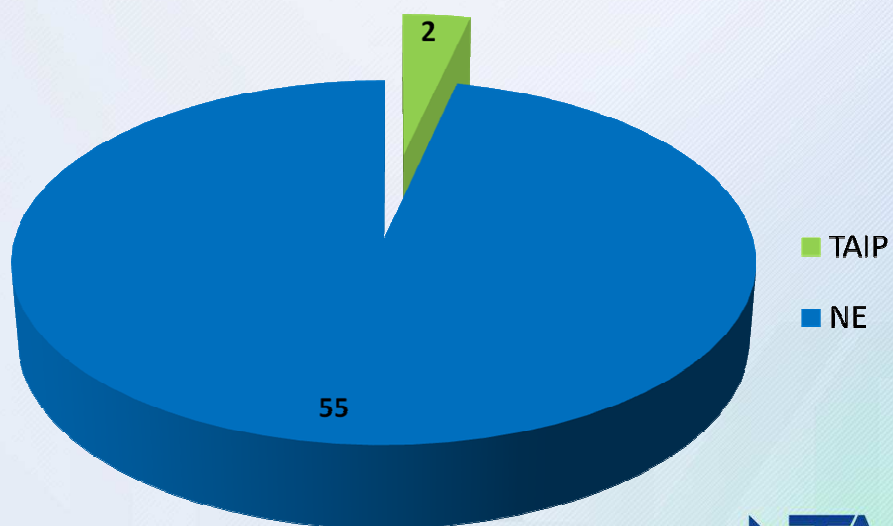

Ar Savivaldybių tarybos yra apribojusios ar uždraudusios prekybą alkoholiniais gėrimais oficialių švenčių ir masinių renginių dienomis / metu?

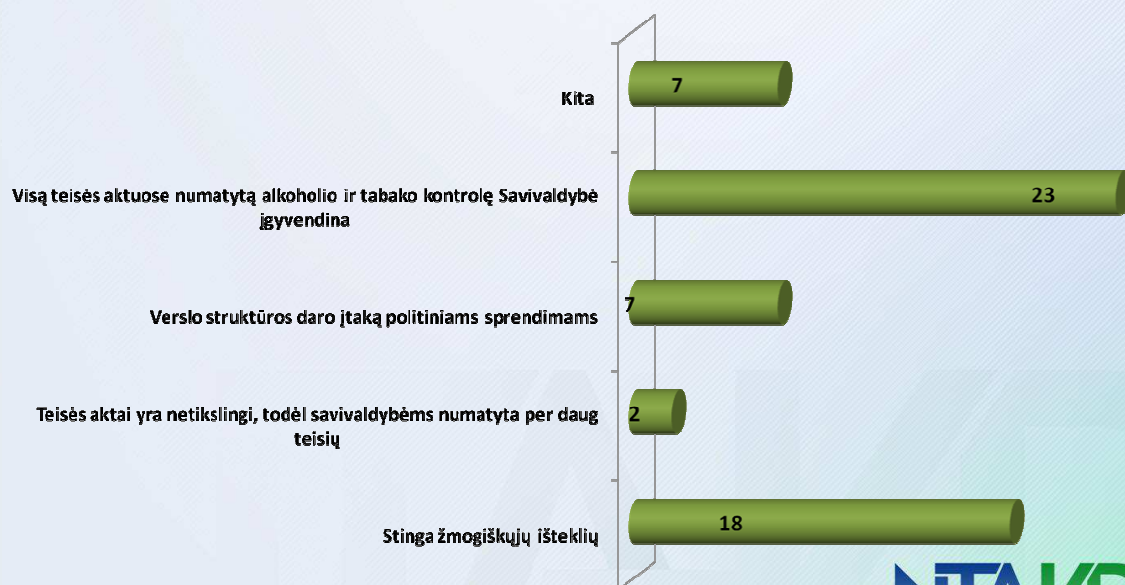

NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

**Ar savivaldybė yra nustačiusi išorinės alkoholio reklamos
pažeidimų?**

Priežastys dėl kurių savivaldybė neįgyvendina visų teisių alkoholio ir tabako kontrolės srityje

IŠVADOS

- 1. Savivaldybės nepakankamai naudojami joms suteiktomis teisėmis alkoholio ir tabako kontrolės srityje;**
- 2. Savivaldybių iniciatyvos vykdyti alkoholio ir tabako kontrolę ribojamos teismų sprendimų;**
- 3. Nepakankama kai kurių savivaldybių motyvacija vykdyti alkoholio ir tabako kontrolę.**

Kodėl aš esu čia?

NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Siekiame kitokios realybės

NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Gerosios praktikos pavyzdžiai

- Nerūkymo zonų nustatymas:
 - Vaikų žaidimo aikštelėse ;
 - Dengtose visuomeninio transporto stotelėse;
 - 100 metrų už ugdymo įstaigų ribų;
 - Paplūdimiuose.
- Riboti prekybos alkoholiniais gėrimais laiką prekybos vietoms.
- Išorinės alkoholio reklamos projektų derinimas su NTAKD

Siūlymai dėl savivaldybių kompetencijų

- Teisė nustatyti konkrečias vietas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais;
- Atstumo, kuriuo draudžiama prekiauti tabako gaminiais nuo ugdymo įstaigų nustatymas;
- Rekomendacijų dėl teisės aktų įgyvendinimo;
- Mokymai savivaldybių administracijos darbuotojams
- Gerosios praktikos sklaida

Alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija darbo vietose

**Europos Tarybos Pompidou grupės sukurti
rekomendacinių pasiūlymų pagrindai**

Problema

- * Darbo aplinka ir pobūdis gali paskatinti vartoti psichoaktyvias medžiagas ir turėti įtakos priklausomybės ligų išsivystymui
- * Darbuotojų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, priklausomybės ligos kelia grėsmę darbuotojų sveikatai, saugumui darbe, darbovietės įvaizdžiui, konkurencijai
- * Siekiant pagerinti darbo sąlygas ir užtikrinti darbuotojų teisę į sveikatą ir saugumą būtina atkreipti dėmesį į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją darbo vietose formuojant valstybės ir įstaigų/įmonių politiką

Europos Tarybos Pompidou grupės „Alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencijos darbo vietose rekomendaciniai pagrindai“

- Rekomenduojama (ne privaloma) pasiremti šiuo dokumentu formuojant nuoseklią šalies politiką ir kuriant konkrečias alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencijos darbo vietose priemones
- Dokumento esmė – geroji patirtis, kurią yra sukaupusios įvairios Europos šalys
- Pamatiniai principai:
 - atsakingumo
 - skaidrumo
 - pagarbos asmens ir kolektyvinėms teisėms
 - darbo kolektyvų solidarumo

Rekomendacinių pasiūlymų pagrindai pabrėžia gerą patirtį, kuria dalinamasi siekiant:

- rūpintis darbuotojų sveikata, sauga ir gerove
- apsisaugoti nuo galimų pavojų darbe ir žalos
- išgryninti kiekvienos suinteresuotos pusės teises, vaidmenis ir įsipareigojimus
- pereiti nuo požiūrio, nukreipto vien tik į saugumo užtikrinimą, prie požiūrio, nukreipto į darbo optimizavimą
- prisidėti prie sklandžios įstaigos/įmonės veiklos ir ekonominio vystymosi
- vykdyti nuoseklią prevencijos darbo vietose politiką

Svarbiausi veiksniai siekiant sėkmės:

- aiškus visų suinteresuotų pusių įsipareigojimas siekti bendrų tikslų ir dalyvavimas pagal kompetenciją
- atsakomybės už prevencijos priemonių vykdymą prisiėmimas
- prevencijos priemonių vykdymo organizavimas, atsižvelgiant į įstaigos/įmonės dydį ir veiklos sritį
- tikslų, priemonių ir rezultatų įvertinimas

Visi šie veiksniai ir jų deriniai sudaro rekomendacijų
pasiūlymų pagrindus

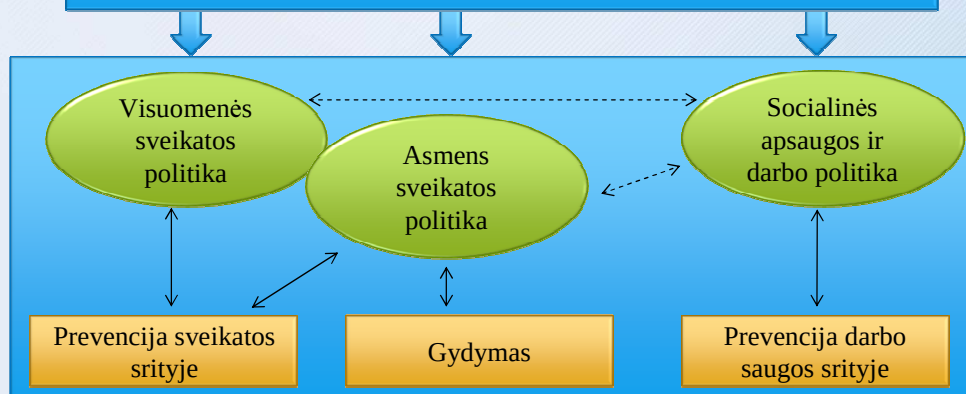
NTAKD
NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS

Tikslas – nuoseklios ir visapusės politikos, apimančios požiūrius į sveikatą ir saugumą darbo vietose, sukūrimas

Prevencijos darbo vietose politika turi būti tinkama, aktuali ir veiksminga profesinėje aplinkoje

Tam reikia kompetencijų:

- vertinant alkoholio ir narkotikų vartojimo ir priklausomybių paplitimą bei pasekmes darbo vietose
- vertinant riziką
- numatant suinteresuotų pusių vaidmenis ir atsakomybes
- numatant reikiamus įgūdžius

Ačiū už dėmesį!

Direktoriaus pavaduotoja Gražina Belian

El. paštas grazina.belian@ntakd.lt

Tel. 8 5 266 80 68

NTAKD

**NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS**

**NARKOTIKŲ, TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS DEPARTAMENTAS**
Šv. Stepono g. 27, Vilnius,

tel.: (8 5) 266 8060,
faks.: (8 5) 266 8095,
e.p.: ntakd@ntakd.lt